

**Αθήνα, 16 Νοεμβρίου 2002**

**Συνομιλίες διάρκειας μιας ώρας και 45 λεπτών είχε σήμερα στις 11.30, στο Μέγαρο Μαξίμου, ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης με τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Γλαύκο Κληρίδη, ο οποίος πραγματοποιεί επίσκεψη στην Αθήνα.**

Στις συνομιλίες μετείχαν, επίσης, από κυπριακής πλευράς ο υπουργός Εξωτερικών Ιωάννης Κασουλίδης, ο Γενικός Εισαγγελέας Αλέκος Μαρκίδης, ο υφυπουργός παρά τω Πρόεδρω Παντελής Κούρος, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Μιχάλης Παπαπέτρου και ο πρέσβης της Κύπρου στην Αθήνα Λεωνίδας Παντελίδης.

Από δε ελληνικής, ο υπουργός Εξωτερικών Γιώργος Παπανδρέου, ο υπουργός αναπληρωτής Εξωτερικών Τάσος Γιαννίτσης, ο διευθυντής της αρμόδιας διεύθυνσης Κύπρου του υπουργείου Εξωτερικών πρέσβης Κώστας Τριτάρης, ο πρεσβευτής της Ελλάδος στη Λευκωσία Χρήστος Παναγόπουλος, ο διευθυντής του Διπλωματικού Γραφείου του Πρωθυπουργού πρέσβης Θεόδωρος Σωτηρόπουλος, ο σύμβουλος του Πρωθυπουργού Νίκος Θέμελης και ο διευθυντής του Νομικού Γραφείου του Πρωθυπουργού καθηγητής Γιώργος Παπαδημητρίου.

**Μετά το πέρας των συνομιλιών, ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης και ο Πρόεδρος της Κύπρου Γλαύκος Κληρίδης προέβησαν σε δηλώσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις δημοσιογράφων.**

«Συζητήσαμε σήμερα με τον Πρόεδρο Κληρίδη και τους συνεργάτες του τις προτάσεις του Γ.Γ. του ΟΗΕ κ. Ανάν και τις εξελίξεις στις οποίες αυτές οι προτάσεις για το Κυπριακό οδήγησαν.

Το πρώτο θέμα που μας απασχόλησε στις συζητήσεις μας είναι το πόσον η ελληνοκυπριακή πλευρά θα απαντήσει θετικά στην πρόσκληση του Γ.Γ. για να προσέλθει σε διαπραγματεύσεις στη βάση της πρότασης αυτής, η οποία είναι γνωστή. Το Εθνικό Συμβούλιο της Κύπρου, είναι γνωστό ότι θα ασχοληθεί με το ερώτημα αυτό και θα αποφασίσει τη Δευτέρα (18/11). Ο Πρόεδρος Κληρίδης μας ενημέρωσε ότι τα περισσότερα κόμματα έχουν ήδη δημόσια τοποθετηθεί υπέρ της διαπραγμάτευσης. Ο διάλογος αποτελεί άλλωστε πάγιο προσανατολισμό της κυπριακής και της ελληνικής κυβέρνησης. Είναι αρχή μας να υπάρχει διάλογος.

Αναλύσαμε την πρόταση του κυρίου Ανάν σε βάθος. Αξιολογήσαμε το σχέδιο στο σύνολό του. Συζητήσαμε τα σημεία, στα οποία, κατά την άποψη των δύο κυβερνήσεων, χρειάζεται μια ενιατική διαπραγμάτευση. Συζητήσαμε και τα σημεία εκείνα τα οποία πρέπει, βεβαίως, να διευκρινισθούν για να μπορέσουμε να διαπραγματευθούμε.

Θα πάρουμε τις αποφάσεις μας, σταθμίζοντας το συνολικό αποτέλεσμα της διαπραγμάτευσης. Όπως είπε ο κ. Πρόεδρος, να δούμε το δάσος.

Θα επιδιώξουμε να φτάσουμε σε συμφωνία χωρίς καθυστερήσεις. Αυτό, βέβαια, θα εξαρτηθεί και από τη βούληση της άλλης πλευράς. Δεν πρόκειται, όμως, σε καμιά περίπτωση, να δεχθούμε κάτι το οποίο δεν θα είναι για μας ικανοποιητικό.

Οι αποφάσεις για το πώς θα πραγματοποιηθεί η διαπραγμάτευση και το τι θα επιδιώξουμε είναι θέμα της ελληνοκυπριακής πλευράς, η οποία θα βρίσκεται σε συνεχή συνεννόηση με την Ελλάδα.

Επαναβεβαιώσαμε στον Πρόεδρο Κληρίδη και στον κυπριακό λαό την αμέριστη συμπαράσταση του ελληνικού λαού και της ελληνικής κυβέρνησης στην προσπάθεια που καταβάλλει με στόχο την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την επίλυση του Κυπριακού. Αυτός είναι ο κοινός στόχος, στον οποίο βοηθούμε, θα βοηθήσουμε και ελπίζω να τον πετύχουμε μαζί.

**Η εθνική προσπάθεια όλων των κυβερνήσεων μετά το '74 να διεθνοποιηθεί το Κυπριακό και η προσπάθεια, η επίλυσή του να ξεφύγει από τα στενά διμερή πλαίσια των ελληνοτουρκικών σχέσεων βρίσκεται αυτή τη στιγμή στην κορύφωσή της. Πρέπει να αξιοποιήσουμε αυτή τη συγκυρία. Να δώσουμε δυναμική στη συσπείρωση της διεθνούς κοινότητας για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση, αλλά και λειτουργική με την Ευρωπαϊκή Ένωση λύση, ώστε να λειτουργήσει το κράτος χωρίς δυσκολίες πια.**

Για τη δυναμική αυτή που θέλουμε να προωθήσουμε, χρειάζεται ομοψυχία. Απαιτείται, τις μέρες και βδομάδες που έρχονται, σύνεση και νηφάλια επιχειρηματολογία. Αποφασιστικότητα στη μία γραμμή του εθνικού συμφέροντος για το μέλλον μιας επανενωμένης κυρίαρχης Κύπρου. Στη μία γραμμή για το τι θέλει ο κυπριακός λαός που αυτός θα επιλέξει με ποια λύση θέλει να ζήσει.

Σας ευχαριστώ.

**Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:** Δεν έχω να προσθέσω οτιδήποτε σ' αυτά που είπε ο κ. Πρωθυπουργός με τα οποία είμαι απόλυτα σύμφωνος.

**ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ:** Πιστεύετε ότι υπάρχει δυνατότητα για ουσιαστική τροποποίηση των κακώς εχόντων στο Σχέδιο Ανάν;

**Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:** Αυτό είναι ένα θέμα που θα κάνουμε τη σωστή διάγνωση, όταν θα αρχίσει η διαπραγμάτευση. Πιστεύω πως θα υπάρχουν και θέματα που θα ενδιαφέρουν την άλλη πλευρά για να συζητηθούν. Επομένως και οι δύο πλευρές θα θέλουν να υπάρξουν τροποποιήσεις.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Να προσθέσω σ' αυτό, αν μου επιτρέπετε: Αν δηλώσουμε από τώρα δημοσίως και δυνατά ότι δεν υπάρχει δυνατότητα τροποποίησης, τότε

γιατί είμαστε εδώ; Άλλοι αποφασίζουν για μας; Δεν είναι έτσι. Θα παλέψουμε, αυτό πρέπει να πούμε. Θα παλέψουμε, υπάρχουν σημεία που πρέπει να τα παλέψουμε. Θα τα παλέψουμε και θα προσπαθήσουμε να πετύχουμε το δυνατόν καλύτερο.

**ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ:** Ο κ. Πρωθυπουργός ανέφερε ότι το πώς θα γίνει η διαπραγμάτευση είναι θέμα της ελληνοκυπριακής πλευράς. Ηθελα να ρωτήσω τον Πρόεδρο Κληρίδη: Το βασικό κομμάτι της διαπραγμάτευσης θα έχει ολοκληρωθεί πριν την Κοπεγχάγη;

**Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:** Πιστεύω ότι και αυτό θα το δούμε, όταν αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις, ανάλογα και με την πολιτική βούληση που θα δείξει η άλλη πλευρά. Πιστεύω ότι αν υπάρχει καλή πολιτική θέληση και από την άλλη πλευρά, βέβαια εξαρτάται και τότε θα αρχίσουν και αυτές οι διαπραγματεύσεις, διότι ακόμα δεν έχουν αρχίσει. Ο κ. Ντενκτάς δεν μπόρεσε να έρθει στην Κύπρο, δεν ξέρουμε πότε θα επιστρέψει και επομένως δεν ξέρουμε πόσο χρονικό διάστημα θα έχουμε.

**ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ:** Κύριε Πρόεδρε, είπατε πριν ότι οι τελικές αποφάσεις θα ληφθούν σε συνάρτηση με το τελικό αποτέλεσμα της διαπραγμάτευσης. Αν σας ερμηνεύω σωστά, αναφέρεσθε όχι σε κατ' αρχήν συμφωνία, αλλά στην ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με τελικό κείμενο. Αυτό σημαίνει ότι η διαπραγματευτική αρχή που υιοθετείτε είναι ότι τίποτε δεν είναι συμφωνημένο μέχρι όλα να συμφωνηθούν;

**Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:** Ασφαλώς αυτό είναι και η θέση του Γενικού Γραμματέα και εάν στο τέλος δεν καταλήξουμε σε συμφωνία, τίποτε δεν υπάρχει.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Θα προσθέσω σ' αυτά που είπε ο κ. Πρόεδρος τα εξής: Επειδή εδώ υπάρχει μια τάση να επικεντρωνόμαστε στο ένα ή στο άλλο θέμα, να συζητήσουμε, για παράδειγμα, το εδαφικό (28,5%, 28,6%, 32% κ.ο.κ.) ή να συζητήσουμε το θέμα της κυβέρνησης (5-10-15 υπουργοί κ.ο.κ.), αυτό είναι ένα πολύ μεγάλο λάθος.

Ανέφερα και στο πρόσφατο Υπουργικό Συμβούλιο ότι σε μια τέτοια διαπραγμάτευση, η άλλη πλευρά τι θα κάνει; Η άλλη πλευρά θα θέσει θέματα για όλα τα ζητήματα. Αρα και εμείς πρέπει να θέσουμε θέματα για όλα τα ζητήματα και μέσα από τη διαπραγμάτευση να επικεντρωθούμε σ' αυτά που μας συμφέρουν. Είναι πολύ λάθος να ξεκαθαρίσουμε τώρα, υποβοηθώντας την άλλη πλευρά, δικές μας θέσεις δημόσια και αφαιρώντας έτσι από εμάς διαπραγματευτικά χαρτιά. Πρέπει να καταλάβουν όλοι ότι ο κ. Κληρίδης πρέπει να έχει διαπραγματευτικά χαρτιά. Και δεν έχει κανείς διαπραγματευτικά χαρτιά, όταν προσπαθούν εξ αρχής κάποιιοι να δεσμεύσουν σε όλα τη διαπραγμάτευση. Δεν γίνεται έτσι διαπραγμάτευση.

**ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ:** Κύριε Πρωθυπουργέ, ο κ. Ερντογάν θα βρίσκεται στα κατεχόμενα...

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Ο κ. Ερντογάν είχε δηλώσει ότι θα πάει στα κατεχόμενα. Αυτό ήταν αναμενόμενο. Ο κ. Ερντογάν είναι ο νικητής των εκλογών στην Τουρκία και θα πρέπει να συζητήσει, να έχει διάλογο με αυτούς. Αλλωστε, δεν μας αφορά αυτό, ας κάνει όποιες επισκέψεις θέλει, ας προετοιμαστεί όπως θέλει. Θα έρθει τη Δευτέρα (18/11) στην Αθήνα και θα του πούμε τις απόψεις μας.

**ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ:** Κύριε Πρωθυπουργέ, σύμφωνα με πληροφορίες του αθηναϊκού Τύπου θα θέσετε το δίλημμα στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κόμματός σας με τις λέξεις λύση ή διχοτόμηση.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Δεν θα το θέσω έτσι το θέμα, αλλά θέλω να πω το εξής: Ότι αν το πράγμα ήταν έτσι εύκολο, γιατί τόσα χρόνια πασχίζουμε και πασχίζει προπαντός ο κυπριακός λαός να υπάρχει μια ενωμένη Κύπρος, να μην υπάρχουν δύο κράτη στην Κύπρο, να μην προσαρτηθεί το ένα τμήμα της Κύπρου στην Τουρκία. Όλα αυτά ενέχουν κινδύνους. Όλα αυτά ενέχουν κινδύνους ιδίως για τον κυπριακό λαό, αλλά και για την Ελλάδα.

Και θέλω να πω το εξής παράδειγμα, το οποίο έχω αναφέρει και δημόσια: Πιστεύετε, πιστεύει κανείς ότι μια πολιτική εξουσία, η οποία ακολούθησε πολιτική εποικισμού, η οποία έστειλε δεκάδες χιλιάδες, εκατό χιλιάδες και πλέον στο τουρκοκυπριακό τμήμα της Κύπρου, δεν θα συνεχίσει μια τέτοια πολιτική εποικισμού, δεν θα προσπαθήσει να αλλάξει τα δημογραφικά δεδομένα;

Ηδη τώρα στη διαπραγμάτευση υπάρχει το θέμα των εποίκων και η τουρκοκυπριακή πλευρά προβάλλει ποσοστά συμμετοχής στο συνολικό πληθυσμό, τα οποία έχουν προκύψει από αυτή την πολιτική της. Αύριο, μεθαύριο μπορεί να κάνει το ίδιο. Αύριο, μεθαύριο μπορεί να θελήσει να δημιουργήσει νέα τετελεσμένα. Λοιπόν, μην βλέπουμε ως εύκολη ή την παράταση της μη λύσης γιατί έχει προβλήματα ή τη διχοτόμηση, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε άλλα προβλήματα σχέσεων. Η επιδίωξή μας γι' αυτό είναι, για το καλό του Ελληνισμού, για το καλό του κυπριακού Ελληνισμού και για το καλό της Ελλάδας, να υπάρχει μια λύση, η οποία εγγυάται στο νησί ειρήνη και συνεργασία.

**Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:** Και λειτουργήσιμη.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Μια λειτουργήσιμη λύση, η οποία είναι και προϋπόθεση για την ειρήνη και τη συνεργασία.

**Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:** Εάν η λύση δεν είναι λειτουργήσιμη, απλώς θα δημιουργήσει νέες εντάσεις.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ- Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:** Κυρίες και κύριοι, σας ευχαριστούμε για την προσοχή σας.